

Людмила ГОЛІНАЧ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет

Юлія ЗІНИК

студентка 1 курсу
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ОСНОВНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ

Тема податків з початку розвитку суспільства вносить дисонанс у єдність думок стосовно питання їх корисності та значущості. Вважається, що податки відіграють подвійну роль: як позитивну, яка полягає у наповненні бюджету для наступного фінансування потреб держави, так і негативну, яка зводиться до твердження, що податки є тягарем економічного зростання держави. Зачасту на тему оподаткування висловлюються таким чином: «Оподаткування – це мистецтво обскубувати гусака так, щоб отримати максимальну кількість пір'я з мінімумом шипіння». А для отримання фінансових ресурсів з одночасним встановленням «розумного» тягара для платників податків призначена податкова політика. Саме податкова політика відіграє ключову роль «терезів» і призначення для розумного зрівноваження двох ролей податків.

Представники економічної науки, державні чиновники розуміють оптимізуючу роль податкової політики, через що історично нараховується численна кількість як дієвих так і безрезультатних податкових реформ, метою яких було виправлення кризової соціально-економічної ситуації у країні. Україна стала не виключенням. За роки незалежності України податкова система стала джерелом доходів держави, та пройшла низку реформ.

За цей період уряд постійно шукає нові шляхи для вдосконалення системи оподаткування. Початковий етап розвитку України характеризувався високим податковим тягарем, але з кожним кроком держава йшла до зменшення податків і оптимізації пільг. Важливим фактором розвитку вітчизняної економіки є підтримка розвитку малого та середнього бізнесу й запровадження, з цією метою, механізму спрощеного оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Іншими важливими чинниками, які зумовлюють розвиток податкової системи в країнах, можна назвати:

- ❖ заміна форми власності, соціально-економічної організації суспільства та умов економічного розвитку, що є основою створення податкової системи, визначає цілі та напрямки податкової реформи, соціально-економічний розвиток країни;
- ❖ закономірний суспільний розвиток, який проявляється в намаганні людства оптимізувати податкову систему, але неможливості здобуття цього оптимуму. З часом розвитку суспільство змінюється і критерії оптимальності податкової системи, зумовлюють необхідність її вдосконалення;
- ❖ заміна концепції оподаткування, зазвичай, повинна відображати об'єктивну політичну ситуацію в країні, соціально-економічний стан її суспільства та зміну пріоритетів держави. Під впливом поглядів різних груп населення і цілого спектру політичних інтересів, теоретичних течій і шкіл формується податкова система.

Податкову політику України регулює Міністерство фінансів. Відповідно до Стратегії реформування системи управління державними фінансами, податкова політика України формується у напрямі:

- ❖ підвищення стабільності та ефективності податкової системи;
- ❖ підвищення якості податкового адміністрування;
- ❖ ефективності податкового адміністрування;
- ❖ ефективного акумулювання ресурсів, необхідних для виконання державою своїх функцій;
- ❖ справедливості та рівності податкової системи, її адаптації до норм та правил Європейського Союзу;
- ❖ відсутності негативного впливу для ведення бізнесу та сприяння економічному розвитку;
- ❖ збільшення бази оподаткування.

Таким чином, ряд заходів, таких як: запровадження єдиної нормативно-правової бази, комп'ютеризації податкових розрахунків та подачі декларацій й інших форм податкової звітності, посилення сервісної та пояснювальної ролі Державної податкової служби тощо повною мірою сформує податкову політику України як таку, що відповідає вимогам ринкової економіки та суспільних відносин. Однак, окремі елементи податкової політики потребують модифікації. Для цього не обов'язково повністю замінювати чинні елементи податкової системи, оскільки це може призвести до хаосу, знищення звичних для платників податків механізмів. Тому, для розвитку податкової системи доцільно ставити головні цілі: послабити податкове навантаження на платників податків за рахунок зниження ставок окремих податків; здійснити податки нейтральними щодо всіх категорій платників податків шляхом скасування цілої низки пільг та винятків в оподаткуванні, а також спростити адміністрування всіх податків.

Слід зазначити, що у процесі реформування системи оподаткування в Україні важливою проблемою є не лише рівень податкового навантаження, а й оптимальне поєднання прямих і непрямих податків. Непрямі податки хоч і зручні для фіскальних органів з позиції їх стягнення, однак їх сплата лягає тягарем на плечі кінцевого споживача. Тому переважання справедливих прямих податків дасть змогу уникнути негативних наслідків, таких як: занепад рівня життя більшості населення, подальший спад і занепад українського виробництва, не здатного конкурувати з дешевою продукцією іноземних фірм.

Список використаних джерел

1. Голінач Л.І., Ярій Ю.В. Фінансові інструменти детінізації економіки. *Облік оподаткування і контроль: теорія та методологія*: матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Тернопіль, 23 грудня 2020 р. Тернопіль, 2020. С. 48-50.
2. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки, схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 р. № 142-р. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80#Text>